मदिरा ऐन, २०३१

लालमोहर र प्रकाशन मिति : २०३१।०६।२०

पहिलो संशोधन : २०५७।१०।०४

आर्थिक ऐन : २०६५।०६।०३

आर्थिक ऐन : २०७२।०३।२९

२०३१ सालको ऐन नं. १०

मदिराको नियन्त्रण गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : सर्वसाधारण जनताको सदाचार, स्वास्थ्य, सुविधा तथा आर्थिक हित कायम राख्नका लागि मदिराको उत्पादन, बिक्री वितरण र निकासी पैठारी समेतमा नियन्त्रण गर्न वाञ्छनीय भएकोले, श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ** :- (१) यस ऐनको नाम "मदिरा ऐन, २०३१" रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपालभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा :-** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

[१](क) "मदिरा" भन्नाले अन्न, फलफूल वा अन्य कुनै स्टार्चयुक्त वस्तुलाई जीव रासायनिक प्रक्रियाद्वारा कुहाई वा अन्य कुनै तरिकाबाट तयार पारिएको अल्कोहलयुक्त पदार्थ सम्झनु पर्छ र सो शब्दले रक्सी, जाँड, छ्याङ, व्हिस्की, रम, जीन, ब्राण्डी, भोड्का, वियर, वाइन,सेरी, सेम्पेन, साइडर, पेरी, मिड,

१ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । मूल ऐनको व्यवस्था निम्नानुसार थियोः (क) "मदिरा" भन्नाले फलफूल, अन्न वा कुनै पदार्थ कुहाई वा अन्य कुनै तरिकाले तयार गरिने सबै किसिमको रक्सी सम्झनुपर्छ र सो शब्दले जाँड, वियर, ताडी, रक्सी तयार गर्ने महुवा र रेक्टिफाइड स्प्रिटलाई समेत जनाउँछ ।

माल्टन, औद्योगिक अल्कोहल, रेक्टिफाइड स्प्रिट, माल्टस्प्रिट, साइलेण्ट स्प्रिट, डिनेचर्ड स्प्रिट र हेड्स स्प्रिट समेतलाई जनाउँछ ।

[२](ख) "उत्पादन" भन्नाले मदिरा तयार गर्नका लागि आवश्यक पदार्थ कुहाउने, तताउने, पकाउने वा त्यस्तो पदार्थमा वास्ना वा स्वाद आउने गरी कुनै कुराको सम्मिश्रण गर्न वा मदिरा तयार गर्नको लागि अपनाइने सबै वा कुनै विधि वा कार्य सम्झनु पर्छ ।

[३](ग) "इजाजतपत्र" भन्नाले दफा ६क बमोजिम मदिरा उत्पादन, बिक्री वितरण, निकासी वा पैठारी गर्न दिइएको इजाजतपत्र सम्झनु पर्छ ।

[४](ग१) "अन्तःशुल्क अधिकृत" भन्नाले अन्तःशुल्क सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

[५](ग२) "उत्पादक" भन्नाले मदिरा उत्पादन गर्न इजाजतपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्था सम्झनु पर्छ ।

[६](ग३) "व्यक्ति" भन्नाले कुनै व्यक्ति, प्रतिष्ठान, संघ, साझेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा कोषको संचालक, प्रोप्राइटर वा मुख्य भै काम गर्ने प्रतिनिधि वा एजेण्ट सम्झनु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई मदिराको उत्पादन वा पैठारी गरी थोक वा खुद्रा वा जुनसुकै रुपमा

२ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । मूल ऐनको व्यवस्था निम्नानुसार थियोः(ख) "उत्पादन" भन्नाले रक्सी तयार गर्नका लागि फलफूल ,अन्न वा अन्य कुनै पदार्थलाई कुहाउने, पकाउने वा त्यसमा रक्सीको बास्ना वा स्वाद आउने गरी कुनै कुराको सम्मिश्रण गर्ने सबै वा कुनै विधि वा कार्यलाई सम्झनुपर्छ ।

३ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । मूल ऐनको व्यवस्था निम्नानुसार थियोः(ग) "अनुमतिपत्र" भन्नाले ठेक्काको सम्बन्धमा दिइने पट्टा, कबुलियतलाई समेत जनाउँछ ।

४ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको । आर्थिक अध्यादेश २०७१ समेतले निरन्तरता दिएको ।

५ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको ।

६ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको ।

बिक्री वितरण गर्ने निकाय वा त्यस्तो निकायको शाखा, उपशाखा वा त्यस्तै अन्य कारोवार गर्ने स्थान समेतलाई जनाउनेछ ।

[७](ग४) "पैठारी" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम विदेशबाट नेपालभित्र मदिरा ल्याउने कार्य सम्झनु पर्छ ।

[८](ग५) "विभाग" भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्झनु पर्छ ।

(घ) "तोकिएको वा तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

३. **मदिराको उत्पादनमा नियन्त्रण** :- कुनै व्यक्तिले इजाजतपत्र वेगर र इजाजतपत्र पाएकोले पनि इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त बमोजिम बाहेक मदिराको उत्पादन गर्न पाउने छैन ।

४. **मदिराको बिक्री वितरणमा नियन्त्रण** :- कुनै व्यक्तिले इजाजतपत्र वेगर र इजाजतपत्र पाएकोले पनि इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त बमोजिम बाहेक मदिरा बिक्री, वितरण गर्न वा मदिरा खुवाउने बार, रेष्टुरेण्ट वा पसल थाप्न पाउने छैन ।

[९]**४क.** **मदिराको उत्पादन तथा बिक्री वितरणमा बन्देज** :- (१) कसैले पनि प्लाष्टिकको पोका (पाउच) मा मदिरा राखी मदिराको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।

(२) कसैले पनि अठार वर्षको उमेर पुरा नगरेको व्यक्तिलाई मदिरा बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।

(३) अठार वर्षको उमेर पुरा नगरेको व्यक्तिले मदिराको बिक्री वितरण गर्नु हुदैन ।

५. **मदिराको निकासी पैठारीमा नियन्त्रण** :- कुनै व्यक्तिले इजाजतपत्र वेगर र इजाजतपत्र पाएकोले पनि इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त बमोजिम बाहेक मदिराको निकासी वा पैठारी गर्न पाउने छैन ।

७ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको ।
८ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको ।
९ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा थप गरिएको ।

[१०]६ **इजाजतपत्र लिनुपर्ने** :– (१) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ वा सो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम इजाजतपत्र नलिई कसैले पनि मदिराको उत्पादन, पैठारी, बिक्री वा संचय गर्न पाउनेछैन ।

[११]**६क. इजाजतपत्र दिनु पर्ने** :- दफा ६ बमोजिम इजाजतपत्रको लागि कुनै निवेदन पर्न आएमा तोकिएको अधिकारीले सो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्नेछ र त्यसरी जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई इजाजतपत्र दिन मनासिब देखेमा तोकिए बमोजिमको शर्तको अधीनमा रही मदिराको उत्पादन, बिक्री वितरण, निकासी वा पैठारी गर्न तोकिएको दस्तूर लिई तोकिएको ढाँचामा इजाजतपत्र दिनु पर्नेछ । तर अठार वर्षको उमेर पुरा नगरेको व्यक्तिलाई इजाजतपत्र दिइने छैन ।

[१२]**६ख. इजाजतपत्रको अवधि र नवीकरण** :- इजाजतपत्रको अवधि र नवीकरण दस्तूर सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

[१३]**६ग. इजाजतपत्र रद्द गर्न सक्ने** :- तोकिएको अधिकारीले दफा ६क. बमोजिम दिइएको इजाजतपत्र देहायको अवस्थामा रद्द गर्न सक्नेछ :-

क) इजाजतपत्र नवीकरण नगरेमा,

ख) इजाजतपत्रमा तोकिएको शर्त उल्लंघन गरेमा,

ग) दफा ४क. विपरित काम गरेमा ।

१० आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन भएको । पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित व्यवस्था यस्तो थियो:

६. अनुमतिपत्रको लागि निवेदन दिनु पर्ने :- मदिराको उत्पादन, बिक्री वितरण, निकासी वा पैठारी गर्न चाहनेले अनुमतिपत्र लिनको लागि तोकिएबमोजिमको ढाँचामा तोकिएको अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ । त्यसपूर्वको व्यवस्था : (६) अनुमतिपत्र दिने अधिकारी, अनुमतिपत्रको ढाँचा,शर्त, दस्तूर आदिः- यस ऐन अन्तर्गत दिइने अनुमतिपत्रको ढाँचा र शर्त, अनुमतिपत्र दिइने तरिका, अनुमतिपत्र दिने अधिकारी, अनुमतिपत्रकानिमित्त लाग्ने दस्तूर र अनुमतिपत्र सम्बन्धी अन्य कुरा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११ पहिलो संशोधनले थप गरेको ।

१२ पहिलो संशोधनले थप गरेको ।

१३ पहिलो संशोधनले थप गरेको ।

७. **लागू नहुने अवस्था** :- यस ऐनका अन्य दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निजी उपभोगका निमित्त तोकिएको परिमाणमा रक्सी वा जाँड बनाउन यस ऐन अन्तर्गत इजाजतपत्र लिनु पर्ने छैन ।

[१४] ८. **खानतलाशी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्न सक्ने :-** (१) कुनै स्थानमा यस ऐन बमोजिम सजाय हुने कसूर भएको छ भन्ने मनासिब माफिकको कारण भएमा अन्तःशुल्क अधिकृतले त्यस्तो स्थानको खानतलाशी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खानतलाशी गर्दा अन्तःशुल्क अधिकृतले खानतलाशी गर्नु पर्ने कारण खोली खानतलाशी गर्ने स्थानको धनी वा तत्काल सो स्थान प्रयोग गरिरहेको व्यक्तिलाई सो स्थानमा प्रवेश गर्नु भन्दा अगावै सूचना दिएर मात्र खानतलाशी गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम खानतलाशी गर्दा यस ऐन बमोजिम सजाय हुने कसूर भएको विश्वसनीय कारण देखिएमा त्यस्तो कसूरसँग सम्बन्धित सामान कब्जामा लिन सकिनेछ ।

(४) कुनै व्यक्तिले यस ऐन बमोजिम सजाय हुने कसूर गरेको वा गर्न लागेको छ र निजलाई गिरफ्तार नगरेमा निज भागी जाने सम्भावना छ भन्ने लागेमा अन्तःशुल्क अधिकृतले निजलाई गिरफ्तार गर्न सक्नेछ ।

(५) यस दफा बमोजिम खानतलाशी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्दा अन्तःशुल्क अधिकृतलाई प्रचलित कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

(६) अन्तःशुल्क अधिकृतले यस दफा बमोजिम खानतलाशी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्दा स्थानीय प्रतिनिधिको रोहवरमा गर्नु पर्नेछ ।

१४ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । यसपूर्वको व्यवस्थाः- ८. वारेन्ट जारी गर्ने अधिकार :– यस ऐन अन्तर्गत सजाँय हुने अपराध कसैले गरेको छ वा गर्न लागेको छ भन्ने विश्वास पर्ने कारण भएमा त्यस्तो व्यक्तिको गिरफ्तारीका निमित्त अन्तःशुल्क अधिकारीले वारेन्ट जारी गर्न सक्नेछ । अन्तःशुल्क अधिकारीले कुनै घरजग्गा वा सवारीमा त्यस्तो अपराधसँग सम्बन्धित कुनै व्यक्ति लुकेको छ वा कुनै पदार्थ राखिएको छ भन्ने आफूलाई विश्वास भएमा त्यस्तो घरजग्गा वा सवारीको खानतलाशी गर्नका निमित्त आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

(७) अन्तःशुल्क अधिकेतले यस दफा बमोजिम खानतलाशी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्दा अपनाउनु पर्ने अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. गिरफ्तारी र कब्जाको प्रतिवेदन दिनु पर्ने :- यस ऐन अन्तर्गत कसैलाई गिरफ्तार गरेको वा [१५]कुनै स्थानमा खानतलाशी गरेको वा कुनै सामान कब्जा गरेकोमा अन्तःशुल्क अधिकेतले सो कुराको प्रतिवेदन चौबीस घण्टाभित्र छिटो साधनद्वारा आफूभन्दा एक तह माथिको अधिकारी समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।

१०. नेपाल सरकारलाई तिर्नु पर्ने रकम सरकारी बाँकी सरह असूल गर्ने :- यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कुनै व्यक्तिले नेपाल सरकारलाई तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम नतिरी नबुझाई बाँकी राखेमा त्यस्तो रकम निजबाट अन्तःशुल्क अधिकृतले सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गर्नेछ ।

[१६]११. दुःख दिने नियतले खानतलाशी, कब्जा वा गिरफ्तार गर्नेलाई सजाँय :- यस ऐनको विरुद्ध काम भए गरेको भन्ने मनासिव शंका नभई अर्कालाई दुःख दिने, हैरानी गर्ने, बेइज्जती गर्ने वा क्षति पुऱ्याउने नियतले कुनै स्थानमा प्रवेश गर्न वा खानतलाशी गर्ने गराउने, कसैलाई गिरफ्तार गर्ने गराउने, कब्जा वा जफत गर्न नहुने सामान कब्जा वा जफत गर्ने

१५ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । यी शब्दहरुका सट्टा यस पूर्व निम्न शब्दहरु थिएः "कुनै घरजग्गा वा सवारीमा खानतलाशी गरेको "

१६ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित । मूल ऐनमा निम्न व्यवस्था थियोः

११. दुःख दिने नियतले गिरफ्तार, खानतलाशी वा कब्जा गर्नेलाई सजाँयः यसऐनको विरुद्ध काम भए गरेको भन्ने मनासिब शंका नभई अर्कालाई दुःख दिने, हैरानी गर्ने, बेइज्जती गर्ने वा क्षति पुर्‍याउने नियतले कसैको घर,जग्गा वा सवारीभित्र प्रवेश वा खानतलाशी गर्ने वा गराउने, कसैलाई गिरफ्तार गर्ने गराउने, जफत गर्न नहुने चिजवस्तु जफत गर्ने गराउने वाकसैलाई अनावश्यक क्षति वा चोट पुर्‍याउने वा पुर्‍याउन लगाउने व्यक्तिलाई छ महिनासम्म कैद वा पाँच सय रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजायँहुनेछ ।

१२. दण्ड सजायँः (१) यो ऐन विरुद्ध काम गर्ने व्यक्तिलाई छ महिनासम्म कैद वा पाँच सय रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजायँ हुनेछ ।

(२)उपदफा (१) बमोजिमको कामको उद्योग गर्ने व्यक्तिलाई तीन महिनासम्म कैद वा तीन सय रुपैयाँ सम्म जरिवाना वा दुवै सजायँ हुनेछ ।

१३. जफत हुनेः यो ऐन विरुद्ध गरेको कामसँग सम्बन्धित मदिरा र सो काम गर्न प्रयोग गरिएका सबै मालसामान जफत हुनेछ ।

गराउने वा कसैलाई अनावश्यक क्षति वा चोट पुऱ्याउन लगाउने व्यक्तिलाई छ महिनासम्म कैद वा एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाँय हुनेछ ।

[१७]१२. **दण्ड सजाय** :- (१) कसैले देहायका कसूर गरेमा बिगो जफत गरी बिगो बमोजिम जरिवाना वा एक बर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ :–

(क) अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम मदिरामा तिर्नुपर्ने अन्तःशुल्क दबाएमा, छिपाएमा वा छलेमा,

(ख) इजाजतपत्र नलिई मदिरा उत्पादन वा पैठारी गरेमा,

(ग) कुनै व्यक्तिले झुट्टा लेखा वा किर्ते कागज तयार गरी यस ऐन विपरित कुनै कसूर गरेमा ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) वा (ग) मा लेखिएको कसूर गर्न प्रयत्न वा दुरुत्साहन गरेमा सो उपदफामा उल्लेखित सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(३) कसूरसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा प्रयोग हुन आएको भाँडा वर्तन, वस्तु वा सेवा उत्पादन गर्न प्रयोग गरिएको ज्यावल, मेशीन, उपकरण वा सवारी साधन समेत जफत हुनेछ ।

तर त्यस्तो कसूर गर्ने व्यक्तिले [१८]....... सवारी साधन प्रयोग गरेको र सवारी धनीको अनुमतिविना सवारी साधन त्यस्तो काममा प्रयोग गरेको भएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत नगरी सवारी धनीलाई पच्चीस हजार रुपैया जरिवाना र सवारी चालकलाई कसूरको प्रकृति हेरी तीन महिनासम्म कैद वा पन्ध्रहजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाँय हुनेछ ।

१७ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधित । यसपूर्वको व्यवस्था निम्नानुसार थियो:

१२. दण्ड सजाँय :- (१) यस ऐन विपरित काम गर्ने व्यक्तिलाई छ महिनासम्म कैद वा एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाँय हुनेछ ।

(२) यस ऐन विपरितको कुनै काम गर्न उद्योग गर्ने वा त्यस्तो काम गर्न दुरुत्साहन गर्ने वा सो काममा सहयोग गर्ने व्यक्तिलाई तीन महिनासम्म कैद वा पचास हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाँय हुनेछ ।

१८ आर्थिक ऐन, २०७२ ले भाडाको भन्ने शब्द झिकी संशोधन गरेको ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि त्यस्तो सवारी साधन भाडाको सवारीमा दर्ता गरी सवारीसाधनको मालिकको संलग्नतामा प्रयोग गरेको पाइएमा त्यस्तो सवारी साधन जफत हुनेछ ।

१३. मदिरा तथा अन्य सामानको जफत र बिक्री :- (१) कुनै व्यक्तिले यस ऐन विपरित मदिराको उत्पादन, बिक्री वितरण, निकासी वा पैठारी गरेमा सो कार्यसँग सम्बन्धित मदिरा अन्तःशुल्क अधिकारीले जफत गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जफत गरिएको मदिरामध्ये गुणस्तरयुक्त मदिरा अन्तःशुल्क अधिकृतले तोकिए बमोजिम लिलाम बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस ऐन विपरित मदिराको कारोवार गर्न प्रयोग गरिएका सबै सामानहरु अन्तःशुल्क अधिकृतले जफत गरी तोकिए बमोजिम लिलाम बिक्री गर्नेछ । तर सवारी साधनको हकमा सवारी धनीको मन्जूरी रहेनछ भने त्यस्तो सवारी साधन जफत हुने छैन ।

[१९]**१३क. सहयोग गर्नु पर्ने** :- यस ऐन अन्तर्गत सजाँय हुने कसूरको तहकिकातको सिलसिलामा अन्तःशुल्क अधिकृत वा निजबाट अधिकार पाएको कर्मचारीले सहयोग मागेमा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

१४. मुद्दा हेर्ने अधिकारी :- (१) दफा ११ अन्तर्गतको मुद्दामा शुरु कारवाही र किनारा गर्ने अधिकार नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले तोकी दिएको अधिकारीलाई र सो बाहेक यस ऐन अन्तर्गतको अरु मुद्दाको शुरु कारवाही र किनारा गर्ने अधिकार अन्तःशुल्क अधिकृतलाई हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम शुरु कारवाही र किनारा गर्ने अधिकारीलाई प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम जिल्ला अदालतलाई भए सरहको अधिकार प्राप्त हुनेछ ।

१९ पहिलो संशोधनले थप गरेको ।

[20]**१५. पुनरावेदन** :- (१) यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकृतले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा र नेपाल सरकारले तोकी दिएको अधिकारीले गरेको निर्णय उपर सम्बन्धित पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दिएको पन्ध्र दिन भित्र पुनरावेदनको एक प्रति सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

१५क. पुरस्कार :- (१) कसैले यस ऐन विपरित मदिरा उत्पादन, संचय, बिक्री वितरण, ओसार पसार, निकासी वा पैठारी गर्न लागेमा वा गरेमा त्यसको सुराक दिने वा सबुत प्रमाण सहित मानिस पक्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई सो कार्य भए गरेको प्रमाणित हुन आएमा देहाय बमोजिमको रकम पुरस्कार स्वरुप दिइनेछ :-

(क) सुराक दिने व्यक्तिलाई विगोको दश प्रतिशत,

(ख) मदिरा वा मानिस पक्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई विगोको बीस प्रतिशत,

(ग) मदिरा र मानिस दुवै पक्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई विगोको तीस प्रतिशत ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुरस्कार दिने प्रयोजनको लागि मदिरा र सोसँग सम्बन्धित जफत भएको सामान लिलाम भएको अवस्थामा लिलामबाट प्राप्त रकमलाई विगो मानिनेछ ।

(३) कुनै कारणले जफत भएको मदिरा वा सामान लिलाम हुन नसकेमा वा लिलाम नहुने भएमा नेपाल सरकारले त्यस्तो सुराक दिने वा सबुत प्रमाण सहित मानिस पक्री पेश गर्ने व्यक्तिलाई उचित ठहऱ्याएको रकम पुरस्कार स्वरुप दिन सक्नेछ ।

२० आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन । यसपूर्वको व्यवस्था निम्नानुसार थियोः १५.पुनरावेदन :- यस ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क अधिकारीले गरेको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरणमा र नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले तोकीदिएको अधिकारीले गरेको निर्णय उपर क्षेत्रीय अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम पुरस्कार पाउने व्यक्ति एक जना भन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम दामासाहीले वितरण गरिनेछ ।

१६. **नियम बनाउने अधिकार** :- यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न नेपाल सरकारले नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।

[२१]१७. **प्रचलित कानून बमोजिम हुने** :- यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मदिरा प्रशासन सम्बन्धी अन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम इजाजतपत्र, मदिराको कच्चा पदार्थ, उत्पादन, निष्कासन, प्रतिलब्धी दर, दरवन्दी, र दस्तूर सम्बन्धी व्यवस्था अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१८. **यसै ऐन बमोजिम हुने** :- यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐन बमोजिम हुनेछ र दफा १७ मा लेखिए देखी बाहेक यस ऐनसित बाझिने प्रचलित नेपाल कानून बाझिएको हदसम्म यस ऐनको प्रयोजनका निमित्त खारेज भए सरह मानिनेछ ।

२१ आर्थिक ऐन, २०६५ द्वारा संशोधन । यसपूर्वको व्यवस्था निम्नानुसार थियोः १७. बचाउ :- यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनिअन्य प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम भट्टी वा डिष्टीलरीबाट मदिरा उत्पादन गर्ने ठेक्का वा अनुमतिपत्र प्राप्त गरेकोलाई यस ऐनले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ॥